

Hallitus

1(5)

Aika 12. elokuuta 2020, kello 12:02-13:05

Paikka Palace, Eteläranta 10, 00130 Helsinki

Läsnä Jäsenet
Tapani Hellstén, puheenjohtaja
Kai Järvikare
Janne Pesonen
Mervi Simoska
Jaakko Stenhäll
Päivi Yli-Kauhaluoma-Nurmi

Muut

Terhi Peltokorpi, valtuuskunnan pj.

Reijo Vuorento, valtuuskunnan 1. vpj.

Kimmo Behm, valtuuskunnan 2. vpj.

(kohdat 51-56)

Heikki Niemeläinen, toimitusjohtaja

Tuukka Salminen, sihteeri, johtaja, toimitusjohtajan varahenkilö (tjv)

Johanna Hietalahti, vanhempi asiantuntija

48. KOKOUKSEN AVAUS

Kokouksen avasi Kuntien takauskeskuksen hallituksen puheenjohtaja Tapani Hellstén.

49. LAILLISUUDEN JA PÄÄTÖSVALTAISUUDEN TOTEAMINEN

Takauskeskuksen johtosäännön 11 §:n mukaan takauskeskuksen hallitus on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet hallituksen jäsenistä on läsnä.

Johtosäännön 13 § kohdan 4) mukaan hallituksen tehtävänä on varmistua siitä, että valtuuskunnan tai hallituksen jäsenillä ei ole sellaisia sidonnaisuuksia, jotka estäisivät toiminnan valtuuskunnan tai hallituksen jäsenenä.

ESITYS Hallitus toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

PÄÄTÖS Hallitus totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

[-]

[-]

[-]

55. LAUSUNTO SOTE-MAAKUNTIA KOSKEVASTA ESITYSLUONNOKSESTA

Kuntien takauskeskukselle on saapunut lausuntopyyntö, joka koskee pääministeri Marinin hallituksen esitysluonnosta sote-maakuntalainsäädännöksi. Lausuntopyynnössä pyydetään arvioimaan, miten

esitysluonnoksen mukaiset menettelyt toteuttavat lakiluonnokselle asetettuja tavoitteita. Näitä tavoitteita ovat muun muassa julkisen talouden kustannusten kasvun hillintä ja palvelujen turvaaminen kaikissa tilanteissa pääosin julkisina palveluina, joita yksityinen ja kolmas sektori täydentävät:

”Tavoitteena on vahvistaa sote-maakuntien järjestämisvastuuta ja velvollisuutta turvata sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelut kaikissa tilanteissa. Sote-maakunnat tuottaisivat järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut pääosin julkisina palveluina, ja yksityinen ja kolmas sektori toimisivat täydentävinä palvelujen tuottajina.”

Sote-maakuntien rahoitus on tarkoitus järjestää pääosin valtion rahoittamana. Rahoitus annettaisiin yleiskatteisena laskennallisin perustein. Lisärahoitusta sote-maakunnat voisivat saada anomuksesta valtioneuvoston myöntämänä valtiovarainministeriön esittelystä.

Esitysluonnoksen mukaan Kuntien takauskeskusta koskevaa takauskeskuslakia (487/1996) on tarkoitus muuttaa tavalla, joka antaisi takauskeskukselle mahdollisuuden suunnata takaamaansa varainhankintaa sote-maakunnille siirtyvien, Kuntarahoitus Oyj:n myöntämien lainojen ja rahoitussopimusten rahoittamiseen. Takauskeskuslain muutos rajoittuisi vain siirtyvien lainojen rahoitukseen. Lain muutos ei antaisi mahdollisuutta uusien tai uusittujen rahoitussopimusten tekemiseen Kuntarahoituksen ja maakuntien välillä.

Maakuntien uusi rahoitus tai uusitut rahoitussopimukset ja maksuvalmiusjärjestelyt on esitysluonnoksen mukaan tarkoitus järjestää joko valtion suoraan rahoittamana tai luotonantajien myöntämällä luotoilla, joilla olisi valtion takaus. Kuntarahoitus Oyj ei olisi näiden luotonantajien joukossa. Syyksi mainitaan kilpailuneutraaliteettia koskeva sääntely. Sääntelyyn liittyvää syytä ei esitysluonnoksessa käsitellä.

Esitysluonnoksessa käsitellään kuntien ja sote-maakuntien välisiin omaisuusjärjestelyihin liittyviä kompensatiojärjestelyjä. Esitysluonnoksessa kerrataan perustuslakivaliokunnan kanta PeVL 65/2018 vp s. 22–23, jossa perustuslakivaliokunta edellyttää kompensatiosääntelyn luovan kunnalle oikeuden kompensatioon, joka kattaa kaikki omaisuusjärjestelyt, jotka voisivat loukata kuntien taloudellista itsehallintoa. Perustuslakivaliokunnan kannasta poiketen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että tietyt omaisuusluokat suljettaisiin kompensatiosääntelyn ulkopuolelle ja tästä koituvat tappiot käsiteltäisiin kuntien kirjanpidossa tietyllä kirjausmenettelyllä, joka ei olisi tulosvaikutteinen kunnille. Esityksen ja perustuslakivaliokunnan kannan välistä eroavuutta ei käsitellä esitysluonnoksessa.

ARVIOINTIA SOTE-MAAKUNTIEN RAHOITUSHUOLLOSTA

Lausunnon kohteena olevilla sote-maakunnilla ei nyt käsittelyssä olevassa esityksessä ole vielä verotusoikeutta. Näin ollen takauskeskuksen lausunto käsittelee sellaisten maakuntien rahoitusta ja maksuvalmiushuoltoa, jolla ei verotusoikeuden puuttumisen vuoksi ole nollariskisyyteen perustuvaa itsenäistä oikeutta raha- ja pääomamarkkinoilla toimimiseen. Ilman verotusoikeutta maakunta ei voisi myöskään olla takauskeskuksen jäsen kuntia vastaavalla

tavalla. Kuntien takauskeskuksen jäsenyys tarjoaisi pysyvän ratkaisun sote-maakuntien rahoitus- ja pääomahuoltoon ja maksuvalmiuden turvaamiseen.

Takauskeskuksen arvioinnin lähtökohtana on, että myös väliaikaisessa järjestelyssä sote-maakuntien rahoitus- ja maksuvalmiushuolto tulee turvata nykytilaa vastaavalla tavalla. Nykytilan jatkuvuus turvaa sote-maakunnille rahoitus- ja maksuvalmiushuollon lisäksi siirtyvien lainojen rahoituksen jatkuvuuden kuntayhtymien purkamisen yhteydessä, vaikka jokin luottolaitoksista irtisanoisi kuntayhtymälle myöntämänsä luoton siirtotapahtuman yhteydessä.

Nykytilassa julkisen sektorin kehitysluottolaitos Kuntarahoitus Oyj on mukana kuntayhtymien rahoitushuollon palvelujen tarjoajana. Rahoitushuolto on kytketty viime kädessä Euroopan keskuspankkijärjestelmän maksuvalmiushuoltoon.

Sote-maakuntien rahoitus- ja maksuvalmiushuolto on esitysluonnoksessa esitetty järjestettäväksi nykytilaa heikentävällä tavalla. Sote-maakuntien rahoitus- ja maksuvalmiushuolto nojautuisi lausunnolla olevan esityksen tavoitteiden vastaisesti yksinomaan yksityiseen luottolaitostoimintaan. Kokemus julkisen sektorin rahoitushuollossa on osoittanut, että yksityisellä sektorilla ei kaikissa tilanteissa ole riittäviä edellytyksiä suoritua tehtävästä määrällisesti ja hinnallisesti. Tämän vuoksi tähän tehtävään on Suomessa luotu Kuntarahoitus Oyj muiden pohjoismaiden tapaan.

Kuntarahoitus Oyj:n poissulkeminen sote-maakuntien rahoitushuollosta on heikennys, jonka syy tai perustelut eivät käy ilmi lakiluonnoksessa tai esitöissä muutoin kuin irrallisena viittauksena kilpailusäätelyyn. Lisäksi esteeksi mainitaan voimassa oleva takauskeskuslaki. Esteet poistuvat muuttamalla takauskeskuslakia tämän pykälän esityksen mukaisella tavalla.

ARVIOINTIA SIIRTYVIEN LAINOJEN RAHOITTAMISESTA

Siirtyvien lainojen osalta keskeiseksi kehitystarpeeksi nousee tarve käsitellä lakipaketti valtioneuvoston osalta. Käsitteilyä on ohjeistettu valtioneuvoston Lainlaatijan opas -ohjekirjassa. Lisäksi takauskeskuslaki tulee kirjoittaa asianmukaisesti.

Korjaavana toimenä takauskeskus esittää, että esityksessä pelkästään siirtyville lainoille luotu järjestely ulotettaisiin myös maakuntien uusiin lainoihin ja maksuvalmiusjärjestelyihin edellä käsitellyllä tavalla. Tällöin maakunnilla olisi käytössään nykyisiä kuntayhtymiä vastaavat rahoituspalvelut. Kuntien vastuulla olevalla varainhankinnalla rahoitettaisiin sellaista toimintaa, jonka rahoitusvastuu on valtiolla ja jota valtio takaa. Takauskeskuksen valtuuskunta päättäisi, missä määrin tämä olisi hyväksyttävää. Vastuiden epäsymmetrian vuoksi siirtyviä lainoja koskevan rahoitusmenettelyn ulottaminen maakuntien uusiin lainoihin ja rahoitussopimuksiin olisi väliaikainen ratkaisu, joka väistyisi maakuntien verotusoikeuden ja takauskeskuksen jäsenyyden myötä.

Nyt käsitteilyssä olevassa esitysluonnoksessa ei ole käsitelty tilannetta, jossa eri luottolaitokset irtisanoisivat siirtyvät luottonsa joko uudistukseen sisältyvien

puutteellisuuden tai muiden ominaisuuksien vuoksi tai omista sisäistä syistä. Mikäli luotonsaajat eivät hyväksyisi luottojen siirtoa, ne tulevat kuntayhtymien purkamisen yhteydessä perustajakuntien maksettaviksi. Tämä mahdollinen tilanne tulisi käsitellä voimaannpanolaissa asianmukaisesti ottaen huomioon, että maakuntien lainojen rahoitusvastuun on tarkoitus siirtyä valtiolle. Huomattavaa on, että edellä esitetty siirtyvien lainojen rahoitusmenettelyn laajentaminen maakuntien rahoitushuoltoon antaisi Kuntarahoitukselle mahdollisuuden myös näiden luottojen uudelleen rahoittamiseen.

ARVIOINTIA KOMPENSAATIOSÄÄNTELYSTÄ

Esitysluonnoksessa oleva kuntien omaisuudelle oikeudellista suojaa antava kompensatiosääntely on ristiriidassa perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 65/2018) kanssa. Kompensatiosääntely tulee oikaista perustuslakivaliokunnan kannan mukaiseksi. Kompensatiosääntelyä kehitettäessä tulee ottaa huomioon, että nyt luotavalla järjestelmällä tulisi kompensoida valtion, sote-maakuntien ja kuntien sekä mahdollisesti myös yksityisoikeudellisten yritysten välisiin omaisuusjärjestelyihin liittyviä korvauksia. Siksi kompensatiosääntelyn tulisi olla yhteensopiva muun omaisuudensuojaan liittyvän lainsäädännön kanssa ja sovellettavissa samalla tavalla eri oikeushenkilöiden luonteesta riippumattomasti.

Kuntien takauskeskus julkaisee lausunnon ja siihen liittyvän arviointimuistion ja antaa sen jäsenyhteisöilleen ja sidosryhmilleen käytettäväksi. Hallitus voi tehdä lausuntoon vielä muutoksia ennen lausunnon jättämistä, mikäli perusteltua aihetta ilmenee jäsenyhteisöjen tai sidosryhmien palautteesta.

Liite 55/1 Arviointimuistio

[-]

PÄÄTÖS

Takauskeskuksen hallitus esittää lausuntonaan, että sote-maakuntien rahoitus- ja maksuvalmiushuollon ja siirtyvien lainojen rahoituksen jatkuvuuden turvaamiseksi takauskeskuslain uusi 1 b § muotoillaan seuraavasti.

”Sen lisäksi, mitä 1 ja 1 a §:ssä säädetään, takauskeskuksen myöntämät takaukset voivat kohdistua 1 §:ssä tarkoitettujen luottolaitosten varainhankintaan, jota käytetään

- 1) maakuntien rahoittamiseen sote-maakuntien rahoittamisesta annetun lain mukaisesti tai
- 2) luottolaitoksen myöntämiin sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (/) 20, ja 25 ja 26 §:ssä tarkoitettuihin siirtyviin velkoihin ja muihin sitoumuksiin sekä niihin liittyviin koron- ja valuutanvaihtosopimuksiin sekä muihin vastaaviin suojausjärjestelyihin.”

Lausuntoon liittyy arviointimuistio (liite 55/1).

Kuntien takauskeskus julkaisee lausunnon ja siihen liittyvän arviointimuistion ja antaa sen jäsenyhteisöilleen ja sidosryhmilleen käytettäväksi. Hallitus voi tehdä

lausuntoon vielä muutoksia ennen lausunnon jättämistä, mikäli perusteltua
aihetta ilmenee jäsenyhteisöjen tai sidosryhmien palautteesta.

Pöytäkirjan otteen oikeaksi todistaa

Helsingissä 13. elokuuta 2020

Tuukka Salminen
Johtaja, toimitusjohtajan varahenkilö